

Gazeta Transsilvaniei.

Gazeta este de 400 ori adeca: Mercuria si Sambata. Poiez odata pe septemana, adeca Sambata Pretiul loru este pe unu annu 10 f. m. c., pe diumitate annu 5 f.; ear pentru terri straine 7 f. pe annu. Si pe annu intregu 14 f. m. c. Se prenumera la tote postele Imperatesci, cum si la toti cunoscutii nostri DD. correspondenti. Pentru serie „petitu“ se ceru 4 cr. m. c.

Monarchia austriaca.

Bolghiano, 13/25. Sept.

Vere!

Ne avendu modru dela plecarea mea dein Milan de a adage ceva la scrisorile mele dein Italia, credeam ca voi potē cumva dein Tridente, ci sorta aduse cu sene catu chiaru in Tridente nu avui restempu de catu de o ora si dimetate, care cu cercetarea celoru de vedutu si cu preparativele de continuarea calatoriei se trecura fora de a potē macar a preude a mana pen'a. Ame intorce prein Tirolu in locu de Friaulu si fora de a cerceta Val'd'arsa fui constrius mai multu de impregiurari de catu dein curiositate. Ca se trage totu folosulu pentru limba nostra dein aceste doue puncte, cu dorore me convinsi in drumu, ca nu sunt destulu de preparatu. Pentru a trage foloau delatru'n dialectu Italianu, e de neaparata lipse maiate de tote nu numai a cunosce limba italiana deplenu ci inca intr' atata ali dedatu cu pronuntia ei, catu urechea si cea mai mica differentia in schimbarea nu numai a cuventelor ci chiaru si a vocaleloru, asia dicundu, ca in sboru de pasere se o pota lu'a a mente, cace in regnulu lombardo-venetu nu numai se pronuntia si se vorbesce italianesce in nenumerate dialecte ci si cu atata rapedime, catu sunetulu vorbirei trece prein urechile celui nededatu ca un sunetu de apa curetoria fora de ati potē forma curata idea de siacare litera in speciale. Marturisescu ca in tota calatoria mea in Italia numai forte puchu persone intempina'i asia curatu si respicatu pronunsiandu si vorbindu italianesce, catu se nu pierdu nemle'a dein discursu; anu m'itu cu placere mi aducu amente de un invetiatu Italianu cu care calatorii dela Brescia la Milaanu, si de o donna er' navigandu pre laculu de Garda dela Peschiera la Riva. Cellalti cati audii mai toti vorbeau intru o limba multu-puchu corupta italiana, sau celu pucinu in pronuncia defigurata. Spre astu scopu asi si ayutu lipse a petrece celu pucinu o giuemetate de annu in Italia. In Istria inca numi era cu potentia a me duce pentru indelungarea tempulu' ce miar si rapitu o asemenea escursiune; er' tempulu calatoriei mele era scurtu mesuratu. Calatoria dela Trieste la Pola si inapoi cost'a doue dile, si ca se poti ajunge in middloculu romanime'i deaco'o, si a cu lege materialele pofite, pote ca s'ar pofiti si mai multe septamane; deaci convingundume de nepracticabilitate acestoru doue propusuri cu asta ocaziune, mai bene neci nu cercai nemica a intreprende ca se numi fia ambletulu desiertu au giuemetatitu. Dein asta cauza, dupa ce mai vediiu cemi remasese in Milaanu, plecai alalta eri de acolo cu post'a de sera, si trecundu eri prein Peschiera luai drumulu prein laculu de Garda la Roveredo, si de aci adi prein Tridente pan' aici. In Tridente nu avui tempu de catu a vedē besereca catedrala (il duomo), si cealalta besereca apropo de catedrala renumita pentru conciliulu Tridentinu ce s'a tinentu intr' ins'a numita Sta Maria Maggiore, o besereca prea frumoasa de marmore ci nu mare. Ca lucruri de mare curiositate mise aretara o icona de lungu altariulu mare coperita depre tempulu conciliulu, pre care esigurata sesiunea depre urma cu portretele personelor de facia, si capela de latorea derepta cu crucifixulu, inaintea carnia se fece suscrierea actelor conciliulu. Tientulu impregiuru a Tridentelu precum totu dela Riva pan' aici e frumoasa de minune, precum de multu au scrisu toti calatorii; la Salurnu e marginea tirolulu italianu; si de acolo pasii erasi

pre pamentu neintiescu; ci calatori'a merge pre incetu forte, ca ocaziunile cele multe de calatoritu, ce se afla in Italia, inceta la Tridente, ear de drumu de fieru au vapore neci vorba nu este pana la Lintz precum bene scii. Deci vrendu Ddieu curundu ne vomu vedē erasi, si ce scrisorile mele obscure sau nedeplenu voru fi cuprendiendu, cu vorb'a via mai curata voi potē se tile spunu. Vale. X

Brasiovu, 19/11. In masur'a, in care se apropie proclamatiunea imperiulu francu, se vedu a se trage josu si perdelele, care pene acum sta aruncate asupra intentiuniloru puteriloru europene, facie cu nou'a acest'a face a sortei franciuzesci. — Ce privesce Austria, „Corespondintele Austriaca“, care intr'unu articolu lungu desfasura paretea din partea Austriei in punctul acestu, eaca cuprinde intre altele, urmatorele contemplatiuni prea demne de insemnatu: „Ne aduce o multitudine impregiurarea, dice diurnalulu, cumca capetenia statulu franciuzescu s'a stricatu pentru totudeuna cu partida resturnatori'a. Dela doctrinele si planele acesteia pene la lucrarile si propusele lui nu se afla nici o punte cu pasagiu posibilu. Aceasta impregiurare da imperiulu viitoriu alu Franciei o mare garantia morale. Acestu imperiu si a desemnatu calea dela care nu se pote abate fora a se perde. Noi dar' avemu cu dreptu a astepta cumca urmatoriu Donnitoriu al franciloru va stimu dreptul internationale si ca se va nevoi in caldura colucrare cu potestatile continintelu spre a sustine pacea lumei. Caci eugetul revolutionariu resulla a resbelu, a rumpere de tractate, resturnare de relatiunile teritoriale ale uscatulu. Nu numai gloria si marimea lui Napoleon, ci si caderea lui se tiene de istoria lui si de traditiunile imperialistice, care acum ca o ereditate se ieau in pretindere. Aceasta esperintia se tiene atatu in socotela franciei catu si a ceilalte Europe. Intr'ensa jace conditiunea perdurarei si concesibilitatii nouei ordine a lucrariloru in Francia. — Politica cabinetulu austriacu, facie cu repetitele schimbari ale gubernalulu francu, a fost: sa recunosca intemeiatele lui potestati si sa continue cu elu reportele intrernationali, daca si arata voia de a respecta ordinea si documenta destula putere d'asi da adeverata valore de regimul tieriei si d'a pastra pacea intre confinele ei. Aceast'a politica intielpta a ascuratu pacea Europei. Daca nu se recunoscea regimul din Iuliu si celu al improvisatei republice din 1848, fora indiala s'ar fi datu ocaziune la resbele depradatorie si aceste pote ar fi duratu mai indelungu decatu creatiunea acelei revolutioni.“

„Credamu ca nu vomu gresi, asumendu, cumca cabinetul Austriacu neci in casul de facie nu se va lepada de direptiunea si constetata sa vechia politica. Cunoscundu Austria fapta, nu cade in contra dicere cu neclintiverul si santul principiu al legitimitatei, care supt sentul providentiei formeadia basea imperatiei nostre. — In Francia alesul nou donnitoriu inaintea unuia e alesul poporulu, inaintea altuia ereditoriu imperatulu si la al treile numai o necesitate. Ar fi necu-minte daca el ar sili cearta asupra principiu se devina la unu estremu si din convincerea celoru cei cunoscu potestatea se si faca numai pedeci si desbinari. Macar d'ar remaneanepace acest'a cuestiune si facie cu tierile straine; ea inse s'ar sterni prin primirea de titluci si demarcari, care cuprindu in sine pretensiuni, ce se paru a fi nefundate. Pentru cel ce voiasce a stabili o dinastia, problem'a cea mai d'apropo i este, se aplanedia calea pentru urmatori, ear nu pentru predecesori.“

Aceste medita diurnalulu mio. dupa ce in fruntea articolulu lauda meritele lui Lui Napoleon pentru sustinerea pazei generali. — X

ФОЛЕТОНЪ Л.

Съвенире дин кълъториа mea.

V. 26. Олт. п. 1852.

Щам сазе къ ла Солнок ам ажне дн-содии де фрикълца лотрипор де дръмъри, не кареа апои кондъкторъ ми зп proprietarъ зпър пно есплакъръ ми маи вине дъш че съв пасеръм престе пастъ. Кондъкторъ азасе дн поптеа ачеа клоподелеле, дела каи, дин казъ ким сивнеа ел. къ виу дин фии пастеи, (стръвицъ дела Арнад ори Сватопазъ?) кам преа аскълъ къ зрелъ ачере ла съветъа клоподелелор, каре дн кам де попте се азд преа де парте ми кондък дн зрима ачедор кълътори проити ми неодикуиди, карй аз пастър шедē дн ветреле лор, чи порпиръ кале деаързатъ престе дешгертъа Бугариеи, зъръ а имита мъкар не алди мъригоръ аи Асией, карй дн-каи дакъ е перисъа де а пърчедо дин Дамаск пълъ ла Терсаим ори Мекка, сѣз ми маи де парте пълъ ла Bardad, маи зптезъ формезъ караване пътрѳоце ми амеа се иаъ ла дръм;

дъсь ми атъчи кондъктори кълмелор аз маи пълте семне дъш каре додатъ кълоск дн каре дйречъне вор фй азъкат арави, каре къвълт аколо есте зпновим къ лотри де дръм.

Трист ми ршииъториъ азър ера пентр ачегъ Бугариеи фръмѳѳ, къ сйзранга дръмърипор ниъ одатъ п'а фост консолидатъ. Дипаите де 1848 аз тречъа ниъ зп аз, дн каре ледеа статаръ сѣ п'а фие дн активитате дн 4—5 комитате деодатъ. Мълди аттривзѣ дн лотриле дин Бугариа зринеи локъиторилор, каре дъ окасине къпъ лотрипор де атрече невъзъдъ престе зп хотар ла алтъа. Че веи зиче дъсь Италияи, знде понорпмеа есте днтреитъ, знде четъдиле ми сателе се ажър знеде не алтеле ми знде тотъш амеа пълитиди зравъ ми „ван-диди“ дди еде аздпъ о видъ де виъ ми дди пнх пистолъа дн пент, сѣз къ виу зюа маре кълъри фйзрпнд къ пз птъй че кавалери ми те десюие де тот че аи. Ми иаръи че сѣ зичем десуре ачеле ванде пътрѳоце де фари, лотри, дншелътори, тьгьтори де пнцй ми вьспаре, тьгьтори дъш ми де гьт, къ каре сьвт понорете кълпалеле. Европаи ми кърѳ сьвдениъ Сзе ле днтърди къ пълтъ денали-

tate атътеа роле инѳаме дн рѳанеле сале! — Миѳ ми се паре къ тотъ дйферинга днтре хоти Бугариеи ми аи Аравиеи ми днтре хоти дин Европа азминатъ стъ маи пълт пьмаи дн градъа кълътреи; къчи адикъ чеѳа сьлт хоти маи сипали, фй аи пазърей, иар четътия сьлт хоти маи кълътивадъ ми проконсиди дн шкѳлъ; дн алтеле дъсь еде мипаре, къ хоти ми зпнй ми алди фак ачешаш „исправъ“, прип зрмаре преа пъдпн ар авѣ аш днтъта зпнй алтора, къчи ори знде тот лотри ретън. Сѣ лъсьм не хоти дн грижа вигьѳорей жандармериеи, сѣ венит днтре алди ѳменѳ.

Че маи къвѳ зрѳт ѳ ачел Солнок! Дн-коло ар фй ким ар фй; дар тинеле ми порѳиле азѳ адък фюрѳ тьгьрѳор кълъторилор. Еъ де ам фй зп ом къ пзтере маре, де каре мѳ фери Dzeъ, ми аш авѣ а неденци ѳменѳ тьгьрѳьторѳ, иан тримите сѣ кълъторѳескъ не титърѳ пълѳѳе ми маи зьртос тѳмпа ми прѳъзъара не дръмъа недрѳмъа днтре Солнок ми Къз-септ-Маргон, кале пьмаи де 4 ѳре не тѳмн фръмѳѳ, дар кале де 40 ѳре не пълѳъ ми порѳѳ. Че а фькѳ ачегъ Бугариеи маре ми богатъ дн кърѳ де 800 ани, де аз ми аштернѳ ниъ мъкар зп дръм песте ачеле

